



Permanent Mission of Afghanistan to the United Nations

بیانیه محترم نصیر احمد فایق
سرپرست نمایندگی دایمی افغانستان نزد سازمان ملل متحد
در
نشست شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره وضعیت افغانستان

۱۶ سپتامبر ۲۰۲۶

آقای رئیس،

احراز ریاست شورای امنیت در ماه جاری را به شما تبریک می‌گویم و از شما برای برگزاری این نشست سپاسگزاری می‌کنم.

همچنین از فرانسه و سایر امضاکنندگان حمایت از زنان، صلح و امنیت به‌خاطر بیانیه قوی امروز صبح در همبستگی با زنان و دختران افغانستان، و نیز از بیانیه‌ای که ماه گذشته در دوران ریاست دنمارک، به مناسبت پنجمین سالگرد حاکمیت نامشروع طالبان و در حمایت از مردم افغانستان صادر شد، قدردانی می‌کنیم.

از خانم ژورژت گانیون، معاون نماینده ویژه سرمنشی، برای ارائه گزارش و از یوناما برای ادامه کار در شرایط دشوار سپاسگزاری می‌کنم. همچنین از خانم نرگس نهان از «فراگیر» برای دیدگاه‌های شان تشکر می‌کنم. انتصاب خانم رباب فاطمه به عنوان نماینده ویژه سرمنشی را نیز صمیمانه تبریک می‌گوییم. در حالی که به تازگی بیست‌وپنجمین سالگرد حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ را پشت سر گذاشتیم، یاد تمامی کسانی را که جان‌های گران بهایشان را از دست دادند و همچنین افغان‌ها و شرکای بین‌المللی را که در مبارزه با تروریسم فداکاری نهایی کردند، گرامی می‌داریم.

ماه گذشته همچنان پنج سال از زمانی گذشت که طالبان با زور قدرت را تصرف کردند — مدت زمانی کافی برای آنکه وضعیت را بر اساس عملکرد و نتایج بسنجیم، نه وعده‌ها. با وجود تعامل مستمر سازمان ملل متحد و جامعه بین‌المللی، بحران‌های بشردوستانه، حقوق بشری، سیاسی و امنیتی افغانستان همچنان در حال عمیق‌تر شدن است.

شورای امنیت گام‌های مهمی برداشته است. قطعنامه ۲۶۱۵ (۲۰۲۱) معافیت بشردوستانه را ایجاد کرد؛ قطعنامه ۲۶۷۹ (۲۰۲۳) ارزیابی مستقل را برای ایجاد رویکردی منسجم‌تر از سوی جامعه بین‌المللی مأمور ساخت؛ و قطعنامه ۲۷۲۱ (۲۰۲۳) خواستار تعیین نماینده ویژه سازمان ملل متحد برای پیشبرد توصیه‌های آن، از جمله یک روند سیاسی، شد. با این حال، طالبان همچنان خواسته‌های مشروع مردم افغانستان و درخواست‌های مکرر جامعه بین‌المللی را نادیده گرفته‌اند.

درگیری مسلحانه سراسری کاهش یافته است، اما نبود جنگ گسترده نباید با صلح پایدار اشتباه گرفته شود. مخالفت مسلحانه در بخش‌های مختلف افغانستان، بویژه در ولایات شمالی و شمال‌شرقی، از جمله بدخشان، به گونه فزاینده‌ای قابل مشاهده شده است. همچنین مهم است یادآوری شود که گروه‌های مسلح مخالف فعلی افغانستان، برخلاف طالبان، عموماً به حملات انتحاری یا استفاده بی رویه از مواد انفجاری دست‌ساز علیه غیرنظامیان متوسل نشده‌اند. گزارش سرمنشی بوضوح نشان می‌دهد که در پسِ ثبات ظاهری، خطرات جدی همچنان در حال انباشته شدن است.

آقای رئیس،

پنج موضوع نیازمند توجه ویژه است.

نخست، افغانستان با بحران عمیق مشروعیت سیاسی و حکومت‌داری روبرو است.

پنج سال پس از تسلط طالبان، هنوز نظام سیاسی فراگیر، چارچوب قانون اساسی مورد قبول و نهادهای پاسخگویی که مردم افغانستان بتوانند از طریق آن‌ها بر تصمیمات مرتبط با زندگی‌شان تأثیر بگذارند، وجود ندارد.

احزاب سیاسی همچنان ممنوع‌اند، شخصیت‌های سیاسی با محدودیت‌هایی، از جمله حبس خانگی، روبرو هستند و گفت‌وگوی سیاسی معنادار همچنان رد می‌شود. قدرت بشدت متمرکز باقی مانده است. حتی چهره‌هایی در داخل طالبان که اغلب «میانه رو» یا ناراضی توصیف می‌شوند، در کابل نتوانسته‌اند یا نخواسته‌اند سیاست‌های تحمیل شده از سوی رهبری طالبان را بطور معنادار به چالش بکشند.

کنترل قلمرو به معنای مشروعیت سیاسی نیست. مشروعیت را نمیتوان بر پایه زور، تبعیض و حذف بنا کرد. همچنین ادعاهای بهبود حکومت‌داری نباید گزارش‌های معتبر از رشوه‌ستانی، اخاذی، سوءاستفاده از صلاحیت و مداخله در کمک‌های بشردوستانه را در نبود نظارت مستقل پنهان سازد.

دوم، حذف سیستماتیک زنان و دختران روشن‌ترین نشانه نقض تعهدات طالبان و شکست جمعی ما است.

یونسکو تخمین می‌زند که ۲.۴ میلیون دختر در افغانستان همچنان از آموزش متوسطه محروم‌اند. افغانستان تنها کشور جهان است که در آن زنان و دختران بطور رسمی از آموزش فراتر از دوره ابتدایی محروم شده‌اند.

زنان همچنان با محدودیت‌های شدید در زمینه کار، رفت‌وآمد و مشارکت در زندگی عمومی روبرو هستند. کارکنان محلی زن در سازمان ملل متحد همچنان از ورود به اماکن سازمان ملل منع شده‌اند و محدودیت‌ها بر کارمندان زن نهادهای بشردوستانه، روند ارائه کمک‌ها را تضعیف میکند.

طالبان همچنین مدارس دینی را به‌عنوان جایگزین آموزش رسمی گسترش داده‌اند؛ موضوعی که نگرانی مردم را درباره افراط‌گرایی افزایش داده است. این تنها بحران حقوق زنان نیست؛ بلکه بحرانی ملی است که اقتصاد، صحت، آموزش، توسعه و ثبات درازمدت افغانستان را تحت تأثیر قرار میدهد. هیچ روند سیاسی نمیتواند ادعای مشروعیت داشته باشد در حالی که زنان از تصمیم‌گیری درباره آینده کشورشان کنار گذاشته شده‌اند.

از تمامی کشورهای عضو، بویژه کشورهای جهان اسلام، می‌خواهیم موضع روشن و متحد داشته باشند: محروم کردن زنان و دختران افغانستان از حقوق اساسی‌شان را نمی‌توان به نام دین، سنت یا فرهنگ توجیه کرد، آنگونه که طالبان تلاش کرده‌اند. تعامل هرگز نباید به پذیرش تبعیض نهادینه‌شده تبدیل شود.

سوم، وضعیت گسترده‌تر حقوق بشر همچنان عمیقاً نگران‌کننده است.

تنها میان ماه‌های می تا جولای، یوناما ۱۲ مورد قتل، ۱۳ مورد بازداشت خودسرانه و سه مورد شکنجه یا بدرفتاری علیه مقامات و نیروهای امنیتی پیشین را با وجود اعلام عفو عمومی ثبت کرده است.

خبرنگاران همچنان با بازداشت مواجه‌اند، رسانه‌ها تعلیق یا سانسور می‌شوند، مجازات بدنی اجرا می‌گردد و فضای مدنی بشدت محدود باقی مانده است.

ما همچنین از افزایش فشار بر جوامع هزاره و شیعه، از جمله بازداشت چهره‌های مذهبی و اجتماعی، مداخله در مراسم دینی، تبعیض و غصب زمین و املاک، عمیقاً نگران هستیم.

گزارش‌ها درباره قتل‌های هدفمند و اقدامات تلافی‌جویانه همچنان ادامه دارد. در روزهای اخیر، گزارش شده است که یک قاضی پیشین در کابل به ضرب گلوله کشته شده؛ دو تن از نیروهای امنیتی سابق در تخار شکنجه و سربریده شده‌اند؛ و قتل‌های دیگری نیز در کابل، ارزگان و هرات گزارش شده است.

هر یک از این موارد نیازمند تحقیقات معتبر و مستقل است. طالبان نمی‌توانند با اطمینان ادعای تأمین امنیت کنند در حالی که مردم بدون پاسخگویی کشته، بازداشت، شکنجه یا ناپدید می‌شوند.

چهارم، تروریسم همچنان تهدیدی جدی برای افغانستان، منطقه و فراتر از آن است.

سرمنشی ملل متحد در گزارش خود نسبت به ادامه فعالیت گروه‌های تروریستی از خاک افغانستان ابراز نگرانی کرده و تیم نظارت از تحریم‌های شورای امنیت نیز حضور بیش از بیست گروه تروریستی را گزارش داده است.

بنابراین، اطمینان‌دهی طالبان مبنی بر اینکه خاک افغانستان علیه سایر کشورها مورد استفاده قرار نخواهد گرفت، باید نه صرفاً با اظهارات بلکه بر اساس اقدامات قابل اندازه‌گیری و قابل راستی‌آزمایی سنجیده شود. افغانستان نباید هرگز دوباره به پناهگاه امن، مرکز جذب نیرو یا پایگاه عملیاتی تروریسم بین‌المللی تبدیل شود.

در عین حال، نگرانی‌های مشروع مبارزه با تروریسم نمیتواند توجیه‌کننده اقدامات نظامی‌ای باشد که جان غیرنظامیان مردم افغانستان را می‌گیرد یا تمامیت ارضی افغانستان را نقض میکند. چنین نگرانی‌هایی تنها از طریق حکومت مشروع، پاسخگو و مؤثر می‌تواند به گونه پایدار حل شود. افغانستان نباید به میدان جنگ برای اختلافات امنیتی دیگران تبدیل شود.

پنجم، بحران بشردوستانه و اقتصادی همچنان شدید است.

بیست‌وسه میلیون نفر به کمک‌های بشردوستانه نیاز دارند و ۱۳۸ میلیون نفر با ناامنی حاد غذایی روبرو هستند، در حالی که برنامه پاسخ بشردوستانه سال ۲۰۲۶ تنها ۳۰ درصد تأمین مالی شده است.

نزدیک به ۱.۱۵ میلیون افغان میان ماه‌های جنوری تا آگست سال جاری بازگشته‌اند که بسیاری از آنان بصورت ناخواسته بوده‌اند؛ این در حالی است که در سال ۲۰۲۵ نیز تقریباً ۲.۹ میلیون نفر به جوامعی که خود با بیکاری، ناامنی غذایی و خدمات ضعیف مواجه‌اند، بازگشته بودند.

از تمامی کشورها می‌خواهیم اصل عدم بازگرداندن اجباری را رعایت کنند. بازگشت‌ها باید داوطلبانه، امن و با عزت باشد و از زنان در معرض خطر، مدافعان حقوق بشر، خبرنگاران، مقامات پیشین و نیروهای امنیتی سابق حمایت ویژه صورت گیرد.

همچنین از کمک کنندگان می‌خواهیم: مردم افغانستان را به دلیل سیاست‌های کسانی که بر آنان حاکم‌اند، رها نکنید. کمک‌های بشردوستانه باید ادامه یابد، اما این کمک‌ها نمی‌توانند برای همیشه جایگزین اقتصاد فعال، نهادهای مشروع و حکومت‌داری مسئولانه شوند.

آقای رئیس،

پنج سال تجربه همچنین نیازمند ارزیابی صادقانه سیاست‌های بین‌المللی است. انزوا به تنهایی تغییر ایجاد نکرده است. تعامل بدون اهداف روشن سیاسی نیز نتیجه نداده است. این انتخاب نادرست میان انزوا و عادی‌سازی باید پایان یابد. آنچه نیاز است، تعامل اصولی، هماهنگ و نتیجه‌محور با مقصد سیاسی روشن است: حکومت‌داری مشروع، نماینده و پاسخگو از طریق یک روند واقعی سیاسی بین‌افغانی.

این شورا بارها از چنین رویکردی حمایت کرده است. ما باور داریم که زمان آن فرا رسیده است تا توصیه‌های ارزیابی مستقل، از جمله تعیین نماینده ویژه سازمان ملل متحد، عملی شود و امیدواریم بازنگری استراتژیک جاری، نقش سیاسی یوناما را تقویت کند. اما هیچ نتیجه پایدار نمی‌تواند صرفاً از تعامل میان طالبان و دولت‌های خارجی حاصل شود. افغانستان بسیار فراتر از طالبان است.

بنابراین بار دیگر خواستار یک روند سیاسی واقعی به رهبری و مالکیت افغان‌ها، با تسهیل سازمان ملل متحد و حمایت شرکای منطقه‌ای و بین‌المللی می‌شویم؛ روندی که زنان افغان، جامعه مدنی، نیروهای سیاسی و دموکراتیک، جوانان، جوامع قومی و مذهبی و سایر ذی‌نفعان معتبر افغان را به گونه معنادار شامل سازد. مردم افغانستان باید در تصمیم‌گیری درباره آینده خود مشارکت‌کننده باشند، نه تماشاگر.

ماه گذشته، نمایندگی ما مشورت‌های داوطلبانه و ناشناس با مردم افغانستان در داخل و خارج کشور انجام داد. در میان پاسخ‌دهندگان داخل افغانستان، ۸۶ درصد گفتند زندگی آنان و خانواده‌های‌شان در پنج سال گذشته بدتر شده است؛ ۷۶ درصد حکومت‌داری مشروع، فراگیر و پاسخگو را در اولویت دانستند؛ ۷۱ درصد خواستار حمایت سازمان ملل متحد از یک روند سیاسی فراگیر شدند؛ و نزدیک به دوسوم بر مشارکت معنادار افغان‌ها در گفت‌وگوی ملی تأکید کردند.

پیام آنان روشن است: مردم افغانستان خواهان حقوق، نمایندگی، نهادهای پاسخگو، آموزش و فرصت‌اند و مهم‌تر از همه، خواهان نقش معنادار در تعیین چگونگی حکومت‌داری کشورشان هستند.

آقای رئیس،

ما از تمدید مأموریت یوناما استقبال می‌کنیم و منتظر بازنگری استراتژیک هستیم. نقش‌های بشردوستانه و حقوق بشری یوناما مهم‌اند، اما نقش سیاسی آن نیز به همان اندازه ضروری است. یوناما باید به ایجاد زمینه‌های لازم برای یک راه‌حل سیاسی کمک کند.

بنابراین، از این شورا و جامعه بین‌المللی می‌خواهم پنج اولویت را در نظر داشته باشند: یک رویکرد منسجم بین‌المللی؛ حمایت از حقوق و مشارکت معنادار زنان و دختران؛ پشتیبانی از یک روند واقعی سیاسی به رهبری افغان‌ها؛ توجه مستمر به تروریزم، حقوق بشر و پاسخگویی؛ و ادامه کمک‌های بشردوستانه و حمایت از مردم آسیب‌پذیر. افغانستان نباید به یک وضعیت نامعلوم و بی‌پایان رها شود، نه تنها به‌خاطر آنچه برای مردم افغانستان در خطر است، بلکه به دلیل پیامدهای آن برای صلح و امنیت بین‌المللی.

مردم افغانستان از جامعه بین‌المللی نمی‌خواهند که رهبران‌شان را برای آنان انتخاب کند.

آنان خواهان حق انتخاب آینده خود هستند.

سپاسگزارم، آقای رئیس.